

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ З НЕВРОЛОГІЇ НА КАФЕДРІ НЕРВОВИХ ХВОРОБ З НЕЙРОХІРУРГІЄЮ ТА МЕДИЧНОЮ ГЕНЕТИКОЮ

Литвиненко Н.В., Самарченко Л.А., Пінчук В.А., Дельва М.Ю., Дельва І.І., Санік О.В., Силенко Г.Я., Таряник К.А., Пурденко Т.И., Гладка В.М., Кривчун А.М.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті розглядається питання підвищення якості підготовки студентів з неврології шляхом застосування різних форм і методів навчання.

Ключові слова: методи навчання, Інтернет-технології, навчально-методичні видання, практичні навички.

Реалізація завдань вищої освіти в Україні, визначених Законом України «Про вищу освіту» щодо постійного підвищення якості освіти, оновлення її змісту та демократизації навчально-виховного процесу, неможливі без належної організації та пошуку нових, раціональних методів викладання і створення умов для кращого засвоєння студентами знань. За цих умов метою навчання є поглиблення теоретичної та практичної підготовки студентів, набуття ними практичних навичок і вмінь, формування професійної готовності до самостійної лікарської діяльності: організаційної, діагностичної, лікувальної та профілактичної роботи. Студенти повинні мати глибоку теоретичну підготовку, достатню кількість практичних навичок, володіти технічними засобами діагностики та вміти орієнтуватися в науковій медичній інформації.

Неврологія посідає важливе місце в системі клінічних дисциплін, тому підвищення якості підготовки випускників вищих медичних закладів з даної дисципліни є особливо актуальним. Основні завдання викладачів кафедри нервових хвороб з нейрохірургією та медичною генетикою академії такі: навчити студентів визначати основні симптоми і синдроми ураження різних відділів нервової системи; інтерпретувати дані функціональної анатомії та клінічної фізіології нервової системи; визначати етіологічні фактори та патогенетичні механізми розвитку основних неврологічних захворювань; установлювати попередній діагноз основних неврологічних хвороб; аналізувати основні показники лабораторно-інструментальних методів дослідження в неврологічній практиці; планувати практику ведення хворого з неврологічною патологією.

За свою історію кафедра нервових хвороб з нейрохірургією та медичною генетикою набула багатого досвіду з організації навчального процесу, комплексної оцінки якості знань, практичних навичок і вмінь студентів. На кафедрі впроваджені раціональні методи навчання, які відповідають вимогам чинної програми з нервових хвороб. Широко використовуємо імітаційні інтерактивні методи, зокрема ділові ігри, імітаційні вправи.

Значного поширення набули проблемні лекції. Створені на таких лекціях реальні ситуації, втілені в систему «запитання - відповідь», відображають реальні умови лікаря-невролога, які щодня розв'язують проблему планування ефективного діагностичного дослідження для кожного пацієнта. Прямий і зворотний зв'язок лектора і студентів є одним із засобів підвищення мотиваційних аспектів навчання, що сприяє творчому засвоєнню студентами складних питань неврології.

З метою вдосконалення роботи студентів на кафедрі нервових хвороб також застосовуються кейс та Інтернет-технології. Кейс-технологія передбачає дистанційне забезпечення студентів навчальними програмами, інформаційними матеріалами, наприклад, про послідовність засвоєння модулів. Інтернет-технологія забезпечує доступ як студента, так і викладача до інформаційних ресурсів, а саме: матеріалів підготовки до лекцій, презентацій лекцій, підготовки до практичних занять, переліку практичних навичок. На сайті кафедри висвітлені теми лекцій і практичних занять для студентів усіх факультетів академії, методичні матеріали до всіх практичних занять, лекції-презентації, зокрема «Епілепсія. Клініка, діагностика, лікування», «Екстрапірамідальні порушення рухів», «Локалізація функцій у корі головного мозку», «Сучасна діагностика нервових хвороб» та інші. Для кращого засвоєння матеріалу в методичних рекомендаціях містяться оригінальні узагальнювальні схеми, графі логічних структур, таблиці.

На кафедрі широко використовуються технічні засоби навчання. Для студентів медичного факультету створені навчальна і контролювальна комп'ютерні програми з неврології. Для студентів, які навчаються англійською мовою, використовуються навчальні відеофільми з методики обстеження хворого та нейродегенеративних захворювань. У фільмотеці кафедри є 15 відеофільмів.

Для покращення підготовки студентів до практичних занять співробітниками кафедри нервових хвороб з нейрохірургією та медичною генетикою підготовлені навчальні посібники з актуальних питань неврології: «Нейростоматологічні синдроми», «Проблеми гемостазу в неврології», «Спадкові захворювання нервово-м'язової системи», «Неврологічні захворювання у практиці сімейного лікаря», «Запальні захворювання нервової системи», «Неврологія вагітності, пологів і післяпологового періоду» та ін. У 2014 р. у видавництві «Медицина» вийшов з друку національний підручник для студентів ВМНЗ України «Неврологія», в підготовці якого брали участь і науково-педагогічні працівники кафедри.

Як відомо, при поточному оцінюванні знань студентів за кредитно-модульної системи перевага надається стандартизованим методам: тестуванню, структурованим письмовим роботам, усному опитуванню, контролю практичних навичок. Тестування більше, ніж інші методи вимірювання знань, які використовуються в сучасній педагогіці, відповідає критеріям якості при визначенні рівня теоретичної підготовки.

На кафедрі розроблені й оновлені варіанти тестових завдань, ситуаційні задачі, стандартні та нестандартні рішення яких потребують глибокого розуміння предмета. Тести і ситуаційні задачі допомагають студентам самостійно перевірити рівень знань із предмета, здібності до навчання в засвоєнні кожного розділу при підготовці до написання підсумкових робіт. На кафедрі розроблені 20 варіантів тестових завдань по 20 запитань у кожному, 20 варіантів клінічних задач по 5 варіантів у кожному, 20 білетів для перевірки практичних навичок, білети до

усної відповіді по 30 відповідно до модулів 1 і 2.

Обсяг практичних навичок фіксується у відповідному листку обліку практичних навичок кожного студента. Для вдосконалення практичних навичок, розвитку клінічного мислення студенти працюють у відділенні з відповідними пацієнтами не тільки під час практичного заняття, але й за бажання, - в позааудиторний час. Відпрацювання практичних навичок під час заняття та в позааудиторний час проводиться за допомогою методичної розробки «Обстеження хворих у клініці нервових хвороб», створеної викладачами кафедри.

Типовою навчальною програмою передбачене оволодіння студентами 38 практичними навичками, зокрема такими як методика дослідження поверхневих рефлексів: шкірних (черевні, підошовні), зі слизових оболонок (кон'юнктивальний, глотковий, з м'якого піднебіння); оцінка м'язової сили (за 5- бальною системою) і обсягу довільних рухів у кінцівках; методика виявлення ознак периферичного та центрального паралічу; методика обстеження функцій нюхового аналізатора; методика обстеження вестибулокохлеарного нерва; виявлення слухових порушень (гіпер-/гіпоакузія, проби Рине та Вебера); визначення провідного неврологічного синдрому у хворого; проведення диференційованої діагностики, визначення прогнозу перебігу захворювання в даного хворого та ін.

Отже, питання раціональних методів навчання і комплексного підходу до контролю знань і вмінь студентів вимагають посиленої уваги, а їх застосування в процесі навчання розширює діапазон клінічного мислення майбутнього лікаря, його діагностичні можливості та вибір раціональних методів лікування і профілактики.

Список використаної літератури

1. Педагогічні технології: теорія та практика (курс лекцій); за ред. М.В. Гриньової. – Полтава: АСМІ, 2004. – 180 с.
2. Інноваційні технології в освіті (досвід і практика) // Сучасна освіта в Україні: зб. наук.-метод. праць. – К.: Інтас, 2005. – 153 с.
3. Бондарчук В.О. Оновлення навчально-методичних видань – важлива складова організації навчального процесу / В.О.Бондарчук // Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – С.520-524.
4. Пасечніков С.П. Підвищення якості практичної підготовки студентів / С.П. Пасечніков, О.Д. Нікітін// Сучасні проблеми підготовки фахівців у вищих навчальних медичних та фармацевтичних закладах України: матеріали доп. наук.-метод. конф. – С. 264.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ

Ліхачов В.К., Ляховська Т.Ю., Добровольська Л.М., Макаров О.Г., Тарановська О.О.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті висвітлені питання вдосконалення якості підготовки лікарів-інтернів шляхом застосування інтерактивних методів навчання. Показано важливу роль комп'ютерних програм і мережі Інтернет у процесі засвоєння навчальної дисципліни й опанування практичними навичками і вміннями.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, комп'ютерні програми.

Розвиток науки, техніки і медичних технологій зумовлює нові вимоги до рівня знань і вмінь працівників сфери охорони здоров'я. Тому лікарі-інтерни з перших кроків своєї професійної діяльності мають бути готові якісно й ефективно здійснювати фахову діяльність. Неабияку роль в успішності заходів з підготовки лікарів-інтернів відіграє викладач, який має бути готовим до інформування та супроводу навчального процесу, надаючи тим, хто навчається, можливість самим планувати, корегувати, реалізовувати й оцінювати власні дії. Основний підхід до клінічного навчання базується на свідомому і мотивованому тренуванні.

Підвищення ефективності навчання безпосередньо залежить від доцільності добору і використання різноманітних методів навчання (МН), адекватних навчальній темі. Викладач самостійно приймає рішення щодо використання того чи іншого МН на основі власного досвіду та з урахуванням особливостей аудиторії з метою максимальної активності процесу навчання. При проведенні конкретних занять передусім слід усвідомлювати, що будь-який МН мусить забезпечувати мотивацію до підвищення ефективності своєї діяльності як на занятті, так і в реальних практичних ситуаціях; активну участь лікарів-інтернів у процесі навчання; зворотний зв'язок у системі «викладач – лікар-інтерн»; можливість застосування знань і навичок у практичній роботі; розвиток самостійної творчої діяльності. Усім цим вимогам найбільше відповідають інтерактивні МН.

Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою спільного вирішення навчальних завдань. У процесі навчання викладач залучає лікарів-інтернів до активних дій, творчої продуктивної праці, відпрацювання моделі ситуаційних задач, необхідних для успішної професійної діяльності. Застосування інтерактивних МН не лише забезпечує запам'ятовування матеріалу, але і його використання у формуванні практичних навичок і вмінь. Активні форми навчальної діяльності сприяють розвиткові таких особистісних якостей, як комунікабельність, співробітництво, вміння відстоювати власну точку зору, самостійно здобувати знання, орієнтуватися на їх використання в професійній діяльності.

Останнім часом у навчальний процес активно впроваджуються комп'ютерні програми. Комп'ютеризація навчально-виховного процесу дає змогу індивідуалізувати і диференціювати навчання з урахуванням фізіологічних і психологічних особливостей лікарів-інтернів, організувати самостійну роботу з опрацювання навчального матеріалу, проводити самоконтроль та самооцінку знань. Так, у міжкафедральному навчально-практичному центрі академії, розташованому в перинатальному центрі Полтавської обласної клінічної лікарні, створений комп'ютерний клас, підключений до мережі Інтернет, що забезпечує процес інтеграції міжнародної складової в освітню систему України, адже сучасний фахівець потребує знань і вмінь, необхідних і актуальних не лише в краї-